

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁS EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,
földbirtokos.

Dr Hinléder Fels Ernő,
ország. képviselő.

Dr Kállay Tamás,
ország. képviselő.

Dr Pál Ernő,
ügyvéd.

Dr Viola Sándor,
ügyvéd.

SZÉPIRODALMI FÜMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. szám.

Pro memoria

a természetrajzból.

Irtá: Ugron Zoltán.

A tudóval bíró állat, ha folyadékban kell lélekzetet vennie: megfulad, a kopoltyus, ha levegőre hozzák: kimul. Mindkét fajnak különösen felsőbb rendeit megbecsüli az ember. Ha hasznos, akkor szaporítja, ha káros: vadász reá.

Van azonban olyan állatfaj, melynek a tudója van levegőn és a kopoltyuja vizben.

Bárhogy erőltetem emlékezőképességemet, ezen kételtűek között egyet sem bírok felfedezni, mely hasznos lenne, vagy érdemes arra, hogy vadásszák.

Ezekről undorral fordulunk el, mert husuk ehetetlen, tapintatuk kellemetlen, hangjuk kiállthatatlan. Ezenfelül hol a kételtűek létfeltételt nyernek, ott mocsarak vannak s így hü követők az ázalagok, szunyogok, mikrobák — s elő áll a sárgaláz és malária.

Megyénkben kételtűek bőven vannak, nem a természetben, hanem a politikai életben, hol fel is lelhető a politikai mocsár minden miazmája.

Menjünk március tizenötödiki ünnepélyre, iskolai évváróra, szekely egylet alakuló gyűlésére vagy hazafias emlék feleplezésére, tudós emberek azt magukba szíva, valóságosan tobzódhatnak ezredéves éltünk történetében.

Hazafias szellem nem vásári kufárja, hanem intenzív ápolója sehol sem jut tőlük szóhoz, tetteik pedig elhomályosodnak melverdeső hengegésüktől.

A naiv felül nekik, jó izlésű ember elfordul tőlük, aki pedig ismeri ezek opportunizmusát, tudja, hogy megyegyűlésen vagy választáson, hol a tett következnék, akkor a hatalom árnyékában kopoltyúzzák be azon nedveket, melyet az kibocsát. A ripókebbje még brekeg is hozzá.

A közügy igaz embere nem szenved tőlök, mert hisz az a saját lelkiismerete kedvéért üzi a hazafias önmegtagadást s teljesíti a köz iránti kötelezettségét. Savanyu azonban ilyenkor a képe az igazi politikai bárcásnak, mert azok úgy vannak velők, mint az a vendéglői szobaleány, ki nem bír megélni az ugynevezett „tisztességes“ asszonyoktól.

Károsak ezen kételtűek, mert miattok nem bír kialakulni a politikai élet.

A tisztességgel küzdő tábor céljait hangosan magukévá teszik, az eszközöket a harchoz pedig megtagadják s ők maguk lesznek eszközök a hatalom kezébe.

A szórványos fenevadakat kivadászhatnók, ha ezen opportunisztikus tömeg nem akadályozna, mint hinár a szabad járásban. Már pedig nekünk győznünk kell s így őket az utból eltisztítani első munka.

Egy mocsaras vidék egészségesse tétele nem a békák irtásával kezdődik, hanem csatornákat ásni, hogy a víz lefolyjon. Közéletünk tiszta vizét jól határolt árkokba kell vezetnünk.

Társadalmi szabályainkba a tevőleges hazafiságot kell felvennünk, ki kell vetni azokat a csalókat, kik egy felé beszélnek s másképpen cselekednek, mint ahogy a kaszinók kigolyózzák a hamis kártyást.

Társadalmunk ilyen reorganizációja az, ami a mocsaras vidéknek a csatornázás; lehetlenné teszi az amphibion életet, mert azok csak a habarékban bírnak szaporodni

Kik pedig megvannak, szorítsuk az alkotmánypárt hajójára, lehúván róluk Tisza köpenyegét, melyben eddig takaróztak; azon martalóc és kalóz urak, ott jók lesznek patkányoknak.

Röviden: „Ki nem velünk, az ellenünk“. Azokkal úgy kell elbánni társadalmilag, mint kik a legnagyobb bünt követték el: a hazaárulást.

Ezt jó tudomásul venni, mikor csak napok választanak el attól, hogy az egyesült ellenzék forma szerint is megalakuljon.

A politikai helyzetről.

Az ország szíve.

Az ország végtagjainak egyes inait, ha a gyávaságot jelző rezgés, ingadozás is lepi meg időnként, de tagadhatatlan, hogy az ország szíve helyt van. Fényes tanujelét adta Pestmegye, hogy még nem halt ki teljesen az ős magyarerény, mert ha találhatni is néhol ingatag jellemekeket, de az ország szíve helyt van, dicső kuruc vér lepi el azt, mely hivatva lesz a végtagokat is bejárni,

hogy fentartsa ellenálló képességét a lazulni kezdő test.

Tahy, Pestmegye ujonan kinevezett főispánja ridegnek találva az itteni levegőt, melegebb vidékre ment, itthagya kormányt, megyét, állást. Kristófi a törvény rideg mellőzésével, — ez nem első és nem is utolsó — helyettesítőkép megbízta a főispáni teendőkkel gróf Laszberg Rudolfot, Györmegye főispánját.

Gróf Laszberg a multkor említett miniszteri bizottsággal, ma meg, mivel tudta, hogy ténye törvényellenes és ellenállásra fog találni, egy zsandár századdal jelent meg a vármegye házában. Tényleg Laszberg kormánybiztossal nem állott szóba egy tisztviselő sem. Fazekas főjegyző erőlyesen tiltakozik a betörés ellen és csak erőszaknak engedve adja át hivatalát, nem a szolgálati sorrendben következő Dubraviczky jegyzőnek, mert az nem vállalkozik, hanem Römer miniszteri titkárnak, a Kristófi bizalmasának.

Laszberg a lepecsételt és bezárt főispáni szobát erőszakkal töreti fel a zsandárokkal, mert civil lakatos nem vállalkozik, sőt ha fel is hoznak többet, azonnal megugrik, mihelyt tisztába van a helyzettel.

Amig ezek történnek a főispán kíséretével az alispáni szobába vonul, melynek a vármegyeház folyosóját ellepő tömeg neszét véve, beront a főispánhoz, azt inzultálja, többen szemközt pökik, bécsi spicli, hazaáruló, gazember, jelzőkkel illetik. Rudnay kapitány menti ki Laszberg e kínos helyzetből, ki időközben több rendőri tisztviselővel és két szakasz rendőrrel megérkezik. De Rudnay az az alapján jelentéktelen ember, aki szolgaságán kívül semmi képességgel nem bír magas hivatására, nem áll meg a kötelelességteljesítésnél, hanem mint aki józan korában is dühösebb és hetvenkedőbb, mint mások részegen, örült dühvel ront be a 65-ös bizottság tanácskozó termébe és egymásután hurcoltatja ki egyenruhás pribékjeivel a főrendiház és képviselőház ott lévő tagjait, nem ügyelve azok törvényadta védelmi jogakra. Így kerülnek ki báró Prónay Dezső, gróf Keglevich Gábor az országos gazdasági egylet elnöke főrendiházi tagok, Gulner Gyula volt államtitkár, Holló Lajos, gr. Keglevich Miklós, br. Wodianer János, Babó Mihály, Pozsgay Miklós ország. képviselők stb és a megye tisztviselői.

Laszberg gróf pedig ott ül a megyeházánál körülvéve a zsandá-

rokkal és rendőrökkel, képviseli a „magyar parlamentáris, alkotmányos kormányt“.

A magyar, parlamentáris, alkotmányos kormány.

Minden megyében az ország közérzetének ellenére tolaodnak be a főispánok állásaik elfoglalására. Megkezdődött a nyílt erőszak uralma.

Magyarnak mondja magát ez a kormány és a jogtalanság, az erőszak terére megy, csak hogy tovább is német legyen az ur e hazában, német katonának szülte az anya gyermekét, ez osztrák katonaság és a német ipar nyeli el e haza iparosának, földmivesének minden keresményét. Parlamentáris így véli Fejérváry és a 413 országos képviselő közül négy tartozik pártjához. A parlamentet ép ezért nem is tartja együtt, mert ott törvények és szabályok szerint kell eljárni, ami a fő, a többség elveit kell szem előtt tartani. Alkotmányos, hangoztatja a program és születése alkotmányellenes. Erőszakkal akarja eltiporni a megyéket, az alkotmányosság védbástyáit. Fegyveres erővel üzi ki onnan a népválasztotta tisztviselőket és egyetlen megfizetett emberével akarja intézni a megye lakóinak kormányzását, ilyen egyénekkal, kiknek még azok előtt sincs tekintélyök, kik talán kényszerűségből meghajolnak, de bosszu érzettel jelennek meg előtte a megaláztatásért, melyben igen gyakran van részők. Veri a mellét, hogy kormány és nincs mit kormányozzon.

Vékony hamurétegen jár a kormány, mely alatt még izzó láva terül. A megsemmisülés vár csak, de nem marad el.

Még valami a pestvármegyei dolgokról.

A nemzet hasonlólaga a folyamodon fölfelé haladó csónakoshoz, bár néha visszasodortatik, de halad célja felé. A hullámokat megtöri, mert biztatja haladási ösztöne a kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérésére és nem hagyja el akarata. A nemzet 400 éve küzd e hullámokkal és tagadhatatlan, hogy ha még nem is értük el az ígéret földjét, de haladunk feléje. Örömmel láljuk a hullámtörő Pestmegyét és nagy lelki megnyugvással szemléljük, hogy a társadalom kitűzött cél elérés

szólította, egyéb dolgokkal voltak elfoglalva. Rudnay kapitányt pedig az Országos Kaszinó, Nemzeti Kaszinó, sőt a Park Klub is kifogja rekeszteni kebeléből, ami erkölcsi halált jelent. Így járnak, hol erős társadalmi élet van azok, kik a nemzet testén akarnak felemelkedni. Emelkednek és fognak emelkedni, meglehet egész az akasztófaig.

Kik az igazi bűnösök?

A „Pesti Hírlap” írja: Szenzációs leleplezést hozott a Zeysig-féle röpirat sajtópörének tárgyalása. Egy tanu, ki köztudomás szerint a Fejérváry-kormány embere, Fekete József, beismerte, hogy báró Fejérváry Géza miniszterelnöknek és Kristóffy József belügyminiszternek előzetes tudomásuk volt annak a röpiratnak megjelenéséről, a mely miatt egyenesen a kormány megbízásából a királyi ügyészség felsegértési pört indított.

Tehát a Fejérváry-kormány előzetes tudtával és beleegyezésével jelent meg az a röpirat, a melyről azt akarták elhitetni, hogy a koalíció vezető embereinek tudtával s beleegyezésével jelent meg.

Eskü alatt vallotta Fekete József, hogy a Zeysig-féle röpirat tartalmát és megjelenését előre a megjelenés előtt bejelentette a miniszterelnöknek és belügyminiszternek. S a királyi miniszterei engedték a röpiratot megjeleníteni, mely szerintök a királyt sérti s lázítást tartalmaz. Holott a törvény világosan kötelességévé teszi a közhivatalnokoknak, hogy ha ilyen bűn elkövetéséről tudomást szereznek, tartoznak a királyi ügyészségnél följelentést tenni.

A királyi miniszterei ezt nem tették. Politikai taktikából engedték elkövetetni a bűnt, hogy aztán a nemzet vezéreinek, a koalíciónak nyakába varhassák s a király előtt a bűn utólagos megtorlásával magukat loyális színben tüntessék föl.

Aljasabb bűnt még a világon miniszterek el nem követtek a saját királyukkal szemben, mint ezek az urak. Az agent provocateurjökkel rendeztették a röpirat megjelenését, minden fázisáról pontos jelentést tettek maguknak, de ami a törvény szerint első kötelességük lett volna, hogy az ügyről azonnal jelentést tegyenek a királyi ügyészségnél, azt szándékosan elmulasztották. Sőt másik politikai ügyünkkel, a budapesti államrendőrség főkapitányával, tízezer korona jutalmat ajánlottak fel a röpirat szerzőjének, Zsigány Árpádnak, ha azt vallja, hogy a röpiratot a nemzeti ellenzék egyik vezére — báró Bánffy Dezső íratta.

JEGYZETEK.

Az erőszak kudarca. A darabontok és bérenceik gyalázatos erőszakoskodása a nemzeti erőt és akaratot képviselő vármegyék passzív ellenállásán megfeneklik, mint az óriási hajó, mely a kised korallok ezreiből képződött zátonyra kerül. Hiába való volt Pestmegyében a csend- és rendőrinvázió, hiába a Laszberg császári biztos és a rendőrség által a vármegye házára rendelt megfizetett népsöpredék lármája és arcátlanokodása. A pestmegyei törvényhatósági bizottság Dalmady Győző árvaszéki elnök, jeles költő elnöke alatt megtartott közgyűlé-

sen gróf Vigyázó Ferencet ideiglenes alispánhelyettesnek választotta és Fazekas Ágoston törvénytelenül felfüggesztett főjegyzőt állásába visszahelyezte. Mikor a császári biztos a közgyűlés lefolyásáról értesült és pribékjeivel a megyeház üléstermébe berontott, akkor már a gyűlés fel volt oszlatva és a bizottsági tagok is mind eltávoztak. Így nem volt a kivel szemben erőszakoskodjanak. Laszberg dühöng, fenyegetőzik és a haját tépi, de mindez csak eső után köpönyeg.

Az ágyarajró főispán és a cirkuszbohóc, mint megyegyűlés. A milyen különös a cím, ep oly különös a történet. De ha meggondoljuk, hogy a darabontok által szállított ugynevezett „főispán” installálásáról van szó, akkor nem fogjuk különösnek találni az esetet. Zemplénnvármegyéről, a Rákóczy Ferenc és Kossuth Lajos szülőföldjéről és az annak nyakára küldött császármadáról van szó. A vármegye már régóta készülődik a császári biztos méltó fogadására. Hogy milyen irányban, azt eléggé megvilágítja azon körülmény, hogy az új megyefőnököt 270 huszár és 250 csendőr kísérte a vasutállomástól való bevonulásánál, hogy megvédelmezze a polgárság lelkesedése ellen. Hosszu volna leírni az installáció előzményeit. — E helyütt csak annyit mondunk el, hogy Sátoraljaúj hely városa a „főispán” tiszteletére gyászlobogókkal volt felékesítve s a nap hőse sehol sem kapván szállást, végre is az állami anyakönyvi hivatalban rendeztetett be magának egy ágyat. A közgyűlésen a bizottsági tagok közül csak egy Wollmann nevű volt cirkuszi bohóc jelent meg. Ez egy emberből álló közgyűlés előtt a megyefőnök megnyitó beszédet tartott, azután felolvasta és kijűt. Mire Wollmann közgyűlés elkiáltotta magát, hogy éljen a király. A „főispán” ezután feloszlatta a közgyűlést, kezét fogva vele és udvarias hajlongások között re bene gesta — eltávozott.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kossuth Ferenc hazánkfiát, a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt, valamint a magyar nemzet legszentebb alkotmányos jogait védelmező vezérő bizottság nagyérdemű elnökét, Betegh Pál városi képviselő indítványára, Székelyudvarhely város diszpolgárának választotta meg a képviselőtestület. Egyhangulag, általános lelkesedéssel hozta meg határozatát a hazafias képviselők gyűlése; ezzel is manifestálni akarván, hogy nem értett egyet a legközelebbiről Udvarhelyvármegye törvényhatósági közgyűlésén történt és szomorú hírnévre vergődött szégyenletes határozattal. Megmutatta Székelyudvarhely város képviselőtestülete, hogy az igazi hazafiak érdemét elismeri és kitüntető bizalmával tiszteli meg. Jól esett tapasztalnunk, hogy mindnyájunk egyenlő akaratából történt a határozat, mely szívet-lelket fölemelő volt. Kossuth Ferencnek a diszpolgári oklevelet Gotthárd János polgármester vezetésével: Balint György, Betegh Pál, Embery Árpád, Hlatky Miklós, Kassay F. Ákos, Dr Kovácsy Albert, Dr Pál Ernő, Papp-Zakor József, Solymossy Eudre, Soó Gáspár, Szakáts Gyula, Dr Valentsik Ferenc, Zakariás Antal városi képviselők által küldötttség fogja felvinni s a szöveget is ugyanez a

bizottság állapítja meg. A diszpolgári oklevelet Betegh Pál és Társa előkelő könyvnyomtató- és könyvkötő intézete — hazafias tisztelete jeleül — teljesen díjmentesen készíti el s annak idején a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában bárki megtekintheti.

— Városi közgyűlés. Városunk képviselő testülete Gotthárd János polgármester elnöke alatt hétfőn tartotta meg rendes közgyűlését a tagok élénk érdeklődésével. A közgyűlés minden lényegesebb tárgyánál helyes mérlegelés, megvitatás történt s a határozatok így hozattak. A napirend előtt és a polgármester felévi jelentésével kapcsolatosan szóvá tett közérdekű kérdéseket külön-külön említjük fel mai lapunkban. A jelentést különben tudomásul vette a közgyűlés. Szakáts Zoltán volt polgármester és ifjabb Solymossy Lajos számvevő igazoló jelentését, mely a 300,000 korona kölcsön elszámolását foglalja magában, Hlatky Miklós elnöke alatt: Betegh Pál, Csillag József, Gyertyánffy Gábor és Dr Soó Rezső városi tisztviselőkből álló bizottságnak adták ki, hogy az ügyek megvizsgálása után, véleményes jelentést terjesztszenek a képviselőtestület elé. A város villamos világítása, mely immár mintegy 15 év óta vajdó kérdés, azt hiszük — egy lépéssel haladt előre. Elfogadta a közgyűlés a Ganz és Társa részvénytársaságnak a pályázat alapjául szolgáló tervkézítésre vonatkozó ajánlatát. Lesz tehát tervezet — ingyen. Csak aztán erélyes végrehajtása is legyen. A vízvezeték tervezése most már ki van kapcsolva a villamos műből. Azonban végkép elejteni nem lehet. A legtöbb adót fizető városi lakosok összeírására Sándor Mózes elnökletével Soó Gáspár és Dr Nagy Samu képviselők küldettek ki. A kórház csatornázására szükséges területet átengedte a közgyűlés bizonyos feltételek kikötésével. A közgazgatási költségvetést napirendről levették s utasították a számvevőt, hogy a város összes adósságait és bevételeit tekintetbe véve, mérleget készítsen. Az egyes alapok költségvetését és zárszámadásait elfogadták. Id. Solymossy Lajos gazdasági tanácsosnak ez év végeig szabadságot engedélyeztek s egyúttal nyugdíjazása iránt beadott kérvényét a nyugdíj választmányhoz utasították. A tanácsos év végével nyugdíjba vonul. Szabó Domokos városgazda kérvényét, hogy a vámhivatalnál eltöltött szolgálati éveit utánfizetéssel számítsák be nyugdíj jogosultságába, nem teljesítette a képviselő, az óvadék letételét pedig megkívánja. Dr Gyarmathy Dezső volt polgármester kérését, mely az 1080 K kamatkülönbözet törlését tartalmazza, a képviselőtestület egyértelműleg jogosnak ismerte el és a törlést egyhangulag elhatározta. László Albert aljegyzőnek pedig a gazdatanácsosi teendők ellátásáért havi 20 koronát szavazott meg fizetési pótlékul. A róm. kath. fiúiskola számára 5 öl tűzifát engedélyeztek. Mig Tamás Dénesné kezéhez egyszersmindkorra 20 K segélyt adományoztak. A városi vágóhid végleges átvételére a polgármester elnöke alatt: Dr Soó Rezső, Dr Kassay Albert, Szom-

batfalvy Lajos, Vánky Kálmán, Gyertyánffy Gábor, Haberstumpf Károly, Tassaly Lajos és Kovács Dénes tagokból álló bizottságot küldvén ki, a közgyűlés véget ért. A jegyzőkönyvet kedden d. u. 3 órakor hitelesítették.

— Hazaló császári biztos. Az Udvarhelymegyébe kirendelt császári biztos — mint értesülünk — házról-házra jár a polgárokhoz vizitálni. Látogatás közben megkérdezi minden egyes „megtisztelet”-től, hogy miféle bajok szomorítják, mit kíván földi boldogsága gyanánt. A szavak közt persze sejtetni engedi, hogy a darabont kormány és annak udvarhelymegyei kirendeltsége a polgárság minden óhaját teljesíti. Mintha csak visszatértek volna ama boldog idők, mikor a mesebeli tündér azt mondta a boldogtalan halandónak: „Kívánj akármit, beteljesedik.” Mi nagyon jól tudjuk, hogy miféle népségek ezek a mi minden kívánságunk teljesítését ígérő császári zsoldosok. Tudjuk azt is, hogy a sok látogatás, kézzsorongatás és ígélet csak arra való, hogy vármegyénk hazafias polgárságát a függetlenségi elvektől eltántorítsa és a jogtalan és törvénytelen kormány igájába hajtsa. A csillogó ígéretek beváltására azután ki is gondolna? Arra is számít a császári biztos, hogy akadnak majd a polgárok között egyesek, a kik nagy kitüntetésnek és óriási kegynek fogják tartani, ha a „főispán” velük szóba áll és parolázik. Ezeknek azonban felvilágosításul megmondhatjuk, hogy manapság Magyarországon a főispánság a legutolsó hivatal, melyre kötéllal fogdossák az arra való embereket...

— Rendkívüli közgyűlés a városnál. Székelyudvarhely város képviselőtestülete holnap, pénteken d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Előterjesztik a város jövő évi közalap költségvetését a múlt év végével fedezetlen maradt tartozások beállításával.

— A póttartalékosok behívására vonatkozó hirdetéseket Székelyudvarhely város tanácsházánál kifüggesztették. Nálunk, vagyis ami megyénkben Kristó urék — hivatalos részről — semmi akadályra nem találnak. Sok itt a legalázatosabb szolgálta, mintha nem is lennénk már magyarok. Pedig azok vagyunk s épen azért szégyenpir borítja arcunkat. Szégyeljük, hogy annyi gyáva nyulat szült Nubia párduca.

— Rendőrök nyugdíja. Vajda Ferenc napirend előtt, Dr Solymossy Lajos a polgármesteri jelentéssel kapcsolatosan tette szóvá a városi rendőrök nyugdíjszabályzatát. A polgármester azt válaszolta, hogy munkába vette és közelebbiről bizottság elé terjeszti.

— Teaestély. A helybeli nőegyesület holnapután (szombaton) este 7 órakor kezdődő teaestélye iránt széleskörű az érdeklődés. Az előjelekből ítélve, ezuttal is fényesen sikerül a szegények és árvák segélyezésére rendezendő estély.

— Duderodások az aszfalton. Györfly Titusz városi képviselő felhívására, igen érdekes feleletet adott Gotthárd János polgármester. Kijelentette, hogy az aszfaltkészítő társaság megbízásából minapában megjelent egy német. Nem tudott vele beszélni. Kereste s ak-

korra már eltűnt; nem találta sehol. Igaz, hogy a dudorodásokat nem reparálták, de majd a jövő évben kiigazíttatja. A képviselők azonban ezt a magyarázatot nem vették tudomásul, hanem felkérték a polgármestert, hogy azonnal intézkedjék a reparáció ügyében s ha a társaság vonakodnék, annak költségére javíttassa ki az aszfalt dudorodásait.

— **Ami a nyakat szorítja.** Gyerkes ur belátván ballépését és ismeretlen tere, a politika terére való lépése helytelenségét, onnan vissza lépett s jónak látta ellenünk fellépni. Az U. H. nyílt-terében Betegh Pál szerkesztőt üzlethajhászassal vádolja, csak-hogy elterelje a közvélemény figyelmét az ő ballépéséről. Ki hogy tud, úgy védekezik. Kinek milyen kalapja van, olyannal köszön. Gyerkes ur is úgy védekezik, ahogy tud. Nem szólunk bele, tegyen úgy, ahogy tud. De visszatartjuk azt a vádat: „sehogy sem tudnak a személyeskedés sártengerén tulemelkedni”. Személyeskedés nem kenyerünk. Sártengert is csak egyet látunk, a Fejervár-Kristó által elárasztott sártengert. A korrupció, a megvesztegetés, a nemzeti önérték megfojtása végett ránkibocsátott mocsok tengerét. Sajnálatlalt látjuk néha azokat vergődni benne, kiket addig barátainknak tartottunk. Ezeknek dobunk mentőkötelet. Nem a mi hibánk, ha e kötélen a derék helyett a nyakat szorítja és kínos helyzetbe jut az, akit menteni akarunk. Ne tagadja el, látunk a jóakaratot, mert célunk, szándékunk emberies és hazafias, de semmiesetre sem személyeskedés. De mondjon bírálatot az, aki nem érzi magát sértve.

— **Az utcák öntözésének** elmaradásáért Dr Kovácsy Albert képviselő vonta kérdőre a polgármestert, aki a tüzoltó-egyletre háritotta a felelősséget, amely az öntözésre hajlandó is lett volna, de nem volt öntöző hordója. Ezt okul nem fogadták el, hanem utasították a polgármestert, hogy a jövő évre szigoruan intézkedjék az öntözés végrehajtása ügyében.

— **Fejervár plakátja.** A darabontkapitány a póttartalékosok behívását elrendelő hirdetményt kifüggesztés céljából a helybeli kir. ügyészségnek megküldötte. A kifüggesztés el is rendeltetett. Ott diszelgett a börtön kapuján. Hátha tudomást vennének róla a rabok! De nem sokaig. Már másnap reggel nyomtalanul eltűnt. Most a királyi ügyészség a rendőrséghez fordult, hogy derítse ki, vajjon melyik rabnak, vagy másik még szabadnak szurta meg a szemét a plakát? Ha esetleg valaki tudná ennek a plakátsértő cselekménynek az elkövetőjét, legyen szives jelentse a rendőrségnek, hogy ne ölje őket sokaig a kíváncsiság?

— **Csak azért is Pál.** A „diridongó” nótát juttatja eszünkbe a legújabb „főispáni” kinevezésről szóló fáma. Ugy volt, hogy Dr Török Pál lesz Csikvármegye „főispánja” s most a hivatalos lap eltévesztette a „Dr Török”-öt és „báró Szentkereszthy”-t ir helyébe, de azért a Pál megmarad — természetesen a hivatalos lapban. Hogy aztán Csik-

megye székházába bejuthat-e esküdni, az már a csikiak dolga. Mi azonban hajlandók vagyunk hinni, hogy a báró Szentkereszthy Pál császári biztos ur széles háta sem igen bírja ki azt a hazafias ellenállást, melyet Csikvármegye közönsége előkészített. Becze Antal áll ott a vármegye élén, aki nincs rászorulva, hogy székely becsületét áruba adja az osztrák kamarilla gyalázatos bérenceinek. Nem lesz szószerző bitang Becze Antal, mert ő ismeri a becsületszó szentségét, melylyel visszaélni arról a közbizalmi helyről, a leghitványabb hazáulás volna. Nem képmutató, gyáva fráter, hogy — bárki legyen is a császári biztos — meglapuljon előtte és annak kedvéért falba rugja vármegyéjét, elárulja a nemzeti ügyet. Ez a mi hitünk és reméljük — nem csalódunk...

— **Árvák pénze, iskolázás.** Dr Solymossy Lajos szótár tette a városi árvapénztárból bekebelezés mellett kölcsön adott összegek kellő fedeztetel való biztosítását, ugyisintén a tűzkárbiztosításról szóló díjnyugták pontos bemutatását. Majd rátért az iparostanoncok előképzetségének boncolására s felkéri a polgármestert, hogy a törvény által előírt iskolai képzettséget minden egyes esetben követelje meg, mivel gyakran előfordul, hogy irni-olvasni egyáltalán nem tudó gyerekek is bejutnak iparosmesterségre. Ezek természetesen nem boldogulnak és az ipariskolánál is kerék-kötői a jobb képzettségű fiuknak. A polgármester igyekezett megnyugtató választ adni.

— **Az utcai átjárók** azonnali kiigazítását is megígérte a polgármester a képviselőtestületi közgyűlésen.

— **A házcsatornák** hiányos voltát Molnár Károly képviselő tette megbeszélés tárgyává. Hivatkozott régi kögyülesi határozatra, mely — uzus szerint — végrehajtás alá nem került. E miatt pedig sok helyen a járó-kelők nyakába ömlik a csepegők összegyűlő vize.

— **Rajzeczetek,** író és rajzeszközök legnagyobb választékban, olcsó szabott árak mellett: Betegh Pál és Társa könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésében, papírgyári raktárában kaphatók Székelyudvarhelyt.

LEGUJABB.

Maros-Tordamegye ellenállása.

Kristóffy József belügyminiszter felhívta Maros-Tordamegye alispánját, hogy miniszterelnök ellen elkövetett tiszteletlenségért felfüggesztett Körössy szolgabíró, ügyében járjon el és tegyen távirati jelentést a belügyminiszternek. Farkas alispán újolag felírt a belügyminiszterhez s kijelentette, hogy a kormány intézkedéseit nem hajlja végre. Különben is a fegyelmi iratokat már az első felíratához nem csatolta és ez maga eléggé bizonyítja az engedelmség megtagadását.

EGYHÁZI ÉLET.

Egyházi estélyek. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség, mint értesülünk, a jövő vasárnap, dec 3-án kezdi meg jó hírnévnek ör-

vendő egyházi estélyeit. A rendezőség a napokban fogja az estély programját közreadni.

TANÜGY.

2644—1905. szám.

Udvarhelyvármegye összes tanítóinak!

Az Udvarhelyvm. tanító-egyesület f. évi közgyűlése által elfogadott módszeres írási füzetek Betegh Pál és Társa kiadásában elkészültek s közhasználatra rendelkezésre állanak.

Az irkák kiválóan alkalmasak arra, hogy a megfelelő vezetés mellett, a fokozatos haladást biztosítsák. Kiállításuk mintaszerű; áruk igen jutányos. Az irkák tehát önmagukért is pártolást érdemelnek. E vármegye tanítói részéről azonban különös figyelemre és pártolásra érdemesek abból az okból is, mert a jövővelüknek 10 százaléka az „Udvarhelyvármegyei tanítók otthona” alapja javára fordíttatik. E vármegye néptanítói tehát saját osztályuk iránt való kötelességet is teljesítenek, midőn ezen irkákat a vezetésükre bizott iskolákba bevezetik.

Ebben a meggyőződésben jóindulatu figyelmükbe ajánlom ezeket az irkákat.

Meg kell jegyeznem, hogy a tanítók ezen irkákat nem erőszakolhatják, csak mint teljesen versenyképes, a forgalomban levőknél jutányosabbakat ajánlhatják a gyermekeknek.

Ember János,
kir. tanfelügyelő.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Egy pisztolylövés. Ilyés Balázs 12 éves fiu, zetelaki lakos folyó évi augusztus 10 én a zetelaki határ Bozítaberce nevű helyen, gondatlanságból Lukács Józsefet egy forgópisztollyal meglötte, s nevezetten 20 napnál tovább tartó sérülést okozott. A fiatal bűnöst ezért a helybeli törvényszék 3 napi elzárásra és 10 K pénzbüntetésre ítélte.

Sulyos testisértések. Komporály Ferenc 23 éves, fülei lakos folyó évi július 27-én ifj. Bedő Sándort egy hónapnál tovább tartó sulyos testisértéssel sujtotta s ezért 3 havi fogházra és 10 K pénzbüntetésre ítélte a bíróság. Bálint Marci Pál fia János 23 éves varságtisztási lakos pedig folyó évi szeptember 24-én Vajda János ugyanodavaló lakosnak 24—26 napig tartó sérüléseket okozott, amiért 6 heti fogházra és 20 K pénzbüntetésre ítélték. Végül Boros J. Mózesné szül. Gyepesi Mária 53 éves, valamint Boros János 17 éves, zetelaki lakosok azáltal követték el a sulyos testisértés büntetést, hogy folyó évi június 3-án reggel Zetelakán — mosás közben — Biró Linával szeszszolalkoztak s ezutóbbi bántalmazták és rajta 20 napnál tovább tartó sérüléseket okoztak. A törvényszék Borosné 7 napi fogházra,

IRODALOM.

— **Uj zenei lap** jelent meg a fővárosban; az öt éven át Győrben megjelent „Magyar Lant” hajlékot és gazdát cserélt. Felelős szerkesztője Kereszty István lett, a régóta előnyösen ismert zenei író és tanár, aki mellett Lányi Ernő, Klöckner Ede, Dr. Angyal Armand Recht Sándor, Dr. Vajda Emil ügyelnek arra, hogy a lap ott a központban még tartalmasabb-számottevőbb legyen. A nov. 15-én új formát is öltött eleven lap Tóth Árpád miskoczi városi zenetanártól zongorapedagógiai cikket közöl, egyebekben azonban a nagy közönség legszélesebb rétegeinek zeneértését és szeretetét van hivatva növelni — s teszi ezt a megszokott sablontól jólesően eltűt, irodalmi formában. A „Magyar Lant” különben díjtalan társalapja a tízenkétéves „Zenélő-Magyarország”-nak, melynek most a 299. száma jelent meg a következő színvonalon álló tartalommal: „Életemben egyszer voltam csak boldog” — „Fúj a szél a hideg szél a Dunáról” magyar dalok Huber Sándortól. „Mária ne hagyj el” dal, harmonium vagy zongorakísérettel. „Caprice” Halfdan Kjerulf hírneves zongoraműve. A „Zenélő Magyarországa” „Magyar Lant”-tal együtt havonta kétszer jelenik meg zeneirodalmi szöveggel és 10—10 oldal zeneművel — s ára negyedévre 3 korona. Előfizetések a „Zenélő-Magyarországa” kiadóhivatalához Budapest VIII. József-körut 22/24 intézendők. Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál és Társa könyvkereskedése) Székelyudvarhelyt.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Első székely baromfitenyésztő egyesület. Az első székely baromfitenyésztő egyesület választmánya december hó 5-én (kedden) d. u. 2 órakor a vármegyei ház kis termében ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívom.

Értesitem az egyesület tagjait, hogy a „Baromfitenyésztés” szerkesztősége, az egyleti tagok részére nagy árkedvezményt ajánlott fel, a mennyiben 8 korona évi díj helyett 4 koronaért küldi meg a lapot. Kérem tehát azokat, a — akik ez igen hasznos, a baromfitenyésztés minden ágára kiható és minden mozzanatát ismertető szaklapot megrendelni ohajtják kívánságokat nekem jelentsék be.

Az egyesülettől kért emdeni ludakat az aradi gazdasági egyletnél elég jutányos áron kaptuk meg, nemsokára már itt lesznek és minden bejelentő a kész állományt megkapja.

Séra Kálmán, titkár.

Nyílt levél

Gyerkes Mihály urnak. Helyben.

Az „Udvarhelyi Híradó” szemetesládájában megjelent kirohanását véletlenül olvastuk. Ön tehát kiáll *dühös kakas* módjára a szemétdombra és onnan kukorékol a világba mindenféle valótlanosságokat — pirulás nélkül. Ha mindent a maga valóságában kukorékolta volna ki, hát hallgatnánk, mert az igazságnak még akkor is igazságnak kellene lennie, ha Gyerkes uraság szájából ömlik is ki, de hát Ön ez alkalommal is eltekintett ettől az axiomától... Amit tehát Ön bizonyára „nagy elfoglaltsága és megrongált egészségi állapota” miatt *elfelejtett* kikukorékolni, majd elmondjuk mi e helyen...

„A szerkesztett” tényleg egy irkátömböt és ezt egy koronáért tukmálja az iskolás gyermekeknek. Egy bécsi

viszshangozzék e szép haza: „Ha még egyszer azt izeni, mindnyájunknak el kell menni . . . !“

Igy nyer erős támaszt az ország fiaiban; így lesz a nép alkotmányos harcunk védő bástyája! Ugye legyen!

Benke Antal.

A politikai helyzetről.

A főispán urak.

A trón sehol oly biztos alapon nem áll és uralkodó személye oly nagy foku tekintetben nem részesül, mint Angliában. Nagyon szeretjük alkotmányunkat az angoléhoz hasonlítani és tényleg, ha az alkotmány biztosítékát, törvényeinket egybe vetjük az angoléval, meglepő hasonlatosságokat találunk. Csakhogy a mi ott tény, az nálunk elmélet. Angliában a népjog valóság, nálunk délibáb; itt a valóságban csak felségjogok találhatók.

Angliában a többség uralomelve annyira valóság, hogy uralkodó vagy kormánya azokkal szembe helyezkedni nem tudna, de nem is merész kedne. Minálunk pedig az uralkodó nem kérde, „te többség mit akarsz?“ hanem kijelölve az ő akaratát, törekszik ráerőszakolni az ország többségére, bár az más akaratot van.

Volt idő, mikor Angolországban is a mienkhez hasonló viszonyok voltak. Ez volt az ugynevezett forrás, avagy történelmi elnevezéssel, a forradalom korszaka. II. Jakab 1687-ben a születendő trónörökös neveltetése érdekében a fennálló törvényeket meg akarva változtatni és az egész hivatalnok kart az ő vallására, a katolikus vallásra átalakítani, egy olyan országgyűlést akart egybehozni, melynek tagjai előleges ígéretet tesznek az ő kedve szerint határozni. Ennek keresztül vitelére a főispánokba bizott. És mi történt? A főispánok egymásután nyilatkoztatták ki, hogy segítségére nem lesznek. A legtekintélyesebb és elősmert királpártiak az elsők, kik megválnak állásaiktól, minő az Oxford grófok utolsó sarja, Shrewsburg gróf, Dorset gróf stb. stb. A főispánokat követik a városok fejei, ezeket a tanácsosok, de hajthatatlan marad valamennyi. Van olyan város, hol minden hónapban új tanácsosokat választanak, de valamennyi szilárd elhatározásában és kitartó az ellenállásba. Readingban például huszonnégy tanácsost bocsátanak el, ugyanannyit választanak helyette, de az újak ép oly határozott állást foglalnak el. Az ilyen nép ki tudja vinni, hogy alkotmánya ne papiros alkotmány legyen, hanem testet öltözzön.

Nem úgy mi. A magyar nemzet 400 éve küzd hasonló célért, de mindig akadnak árulók, kik készek anyagi hasznokért segíteni a nemzet leverését. Ha valaha a nemzet elérte nagykorúságát, úgy korunk az és az ígéret földjétől csak az ajtó választja el, melyet most csaptak be orrunk előtt.

Két részre van oszolva a nemzet. Egyik részen áll az államfentartó birtokos osztály, ide értem a nagy, közép és kisbirtokost, az ipar és kereskedelem vagyonszerző része, másik részen vannak az ország régi, de vagyonbukott családok kikefélt, diszesen öltözködő utódai és az ország, szintén vagyontalan, napról-

napra tengődő börtönvirágu, a mosdatlanok osztálya. Az elsőből kerültek ki a miniszterek, főispánok, a kormány egyéb eszközei, az utóbbiak a nemzetközi szocialisták.

Az ország színe-java küzd, hogy alkotmányunk elérje azt az érettséget, milyen az angoloknak van, de ezek a mindenre képes ellenfeleink befurakodva a hatalom palástjába, igyekeznek ránehezedni a nemzetre. Fejérváry-Kristófiék után jöttek a főispánok, Pestmegyébe bevonult Laszberg, Komáromba Kubinyi Géza, Zemplénbe Pallavicini, Kolozsvárra Teleki, Kassára Pongrácz, hozzánk Ugron János, Csikba be fog vonulni Szentkereszti Pál stb. A főispánok majd csinálnak rendet a kisebb hivatalnokoknál. Diszbevonulások mindenütt. Megható jelenetek. A főispánok mindenütt a legerőteljesebb ellenállásra találhatnak. Átok kíséri minden lépésüket, meg a csendőr és csak napidíjakkal ellátott, mosdatlan fegyvertársaik, a szocialisták fogadják üdvözlőleg. Nagy városokban a csatornákból, földalatti pinceszobákból, pénzzel ki lehet csalni azokat a kebelbarátokat, de itt vidéken, hol az egészséges, ózondus levegőbe nem igen szokott teremni, itt nevelni kell. Nevelik is, rámutatnak.

Oroszlán bőrbe bujt számár.

Megjelenik egy hatalmas nagysörényű állat. Azt véled a puszták királya. Az avatatlanok, batoratlanok rohanva szaladnak, hol jobbra, hol balra, megmenteni silány életüket. És ime megszólal az előre hirdett hatalom, az oroszlan bőrbe bujt valami és kiderül, hogy az az állat, melyet a tudatlansággal szoktunk kapcsolatosan említeni.

Megjelent az új főispán új lapja a „Székely Ujság“, hogy a székely népet magához idomítsa, jobban mondva kioktassa, hogy miként lehet az alkotmány iránti szeretetet kitörölni szívről, a nemzetre rá erőszakolt bécsi kirendeltséget „törvényes állam hatalomnak“ minősíteni, urrá tenni a törvényeinket típrő erőszakot és lekicsinyelve a nemzetnek a magyar állam kiépítésére törekvő 400 éves küzdelmét, a legképtelenebb elméleteket hangoztassa a vármegye rendeltetéséről csupán azért, hogy ne pironkodjunk a főispánért. Tudatlanságánál csak rossz hiszeműsége nagyobb, mikor osztály gyűlésre tanítja munka szerető becsületes népünket.

Népünk józan életü és gondolkodásu, maga izzad és fárad, hogy ezen földnek egy parányi részét zöldebbé tegye, mint ilyen megbecsüli a munkát minden irányban, politikailag is érett és épe ezért soha sem nézte irigy szemmel, ha más, más irányban szerzi meg kenyerét. Fiainak legtöbb olyan nevelést ad, hogy felküzdheti magát becsületes munkájával az ugynevezett felsőbb osztályba. Tehát értsük meg, az értelmes rész soha gyűlölettel más osztály ellen nem volt és ha netalán elvétve ilyenekkel találkozunk, azt mindig a személyre lehet vissza vinni.

A székely nép nemzeti küzdelmüknél hamar át látta, hogy a nemzet főurai nélkül megsemmisülne nemzeti létünk, csatlakozott is azonnal a nemzeti küzdelemhez, mert

ő neki is van mit veszítsen. Örömmel láttuk ez egészséges aramlatot. És most a pártion kívüliség leple alá bujt „Székely Ujság“ (szégyenli ő is bevallani, hogy a kormány által támogatott lap) a Mátyás király korából vett történelmi adat, rossz szul idézésével azt törekszik kimutatni, hogy uraink érdeke, a nép érdekével ellentétes. A kormány iránti kötelezettsége annyira viszi, hogy e népelnyomó, törvénytelenességben fogamzait, erőszak tűzével keresztelt kormányt tartja képesnek a népjogok kiszélesítésére és urainkat, kik a kormány keletkezése előtt és annak akarata ellenére is, épen a népjogok érdekében erős mozgalmat indítottak ellenségének. Mind ezt teszi, a mint írja, a népszabadság érdekében.

Oh szabadság miket nem tesznek a te nevedben!!

Dobja el azt a szép nevet, mert ez az irány nem a székelység tükre. Itt mi csak festett képeket látunk. Küzdjön a szabadság terjesztése és megnyerése érdekében, de tanulja meg, hogy *tiszta erkölcs nélkül a szabadság lehetetlen.*

Glosszák.

Régóta vajudtak a hegyek, megszületett az egér. A pártionkülső haladópárti ujság, melynek kiadótuladonosa a kiadó bizottság. Ki ez a bizottság? Mi ez a bizottság? Ki küldötte ki ezt a bizottságot? Eddig úgy tudtuk, hogy ha többen vállalkoznak valamely ujság kiadására, az ily vállalkozás társaság. Vagy részvénytársaság, vagy közkereseti, vagy akármilyen, de mindig társaság és sohasem bizottság. A bizottság már fogalmilag valami hivatalos színezetet visel magán. Ezért nem hiszünk az új lap pártionkülsőségében, ezért gyanus nekünk az az ugynevezett bizottság.

Nagy hangon hirdetik a darabont-kormány hivi, hogy legyen Magyarországon népszabadság, a népjogok diadala. Ezt kívánjuk mi is. Ugy lát-szik, csak a módszerben különbözünk. Mert mi a népszabadságot, a népjogok diadalát az alkotmány alapján, a nemzet erőinek érvényre juttatásával, szóval a nemzet által kívánjuk kivívni. Ők pedig a sajtószabadság elnyomásával, ujságelkobzásokkal, szuronynyal, golyóval és akasztófával, csupa olyan arkánomokkal, melyeket már untig ismerünk, hiszen kipróbálták rajtunk a multban elég-szer, a nélkül, hogy a népszabadság felvirágozott s a népjogok diadalmaskodtak volna. Az ő fogalmuk szerint való népszabadság bajnoka volt Caraffa Eperjesen, az volt Haynau és az akar lenni Fejérváry is.

A haladópárt legujabb oroszlanja azt ordítja, hogy ma is a gögös oligarchák akadályozzák a népszabadság diadalát. Ugyan ne trefáljon édes oroszlanbőrbe bujt haladóm! Hisz a tények egyebet bizonyítanak. Azt, hogy az elzüllött, becsületes munkára nem alkalmas, pénzért mindenre kapható urak kik ősi örökségüket elpezsgözték, ellőversenyezték, legfőbb támaszai most az alkotmányunkra törő hatalomnak. Gróf Laszberg, gróf Pongrácz, örgróf Pallavicini, báró

Szentkereszti, gróf Teleki stb. stb. mind szemenszedett demokraták — jó fizetésért. Nem a vagyonos és művelt főuraktól, hanem a most felszínre került züllött és kétes existenciáktól kell felteni az országot és a népszabadságot.

Mi is az a királyi hatalom, amellyel szembeszállani olyan óriási bűn? Minden a nemzettel s a nemzet által, de semmi a nemzet nélkül, még semmibb a nemzet ellenére. A nemzettől és a nemzetért való. Csak a nemzettel egyetértőleg, a nemzet érdekében működhetik, de soha sem tehet semmit a nemzet ellenére. Nemzetek voltak, vannak és lesznek királyok nélkül; de királyok nem voltak, nincsenek és nem lesznek nemzetek nélkül . . .

Hol van most a nemzet? Szerte-szét az egész országban, minden megyeházban, minden kunyhóban, minden becsületes ember szívében, mert a nemzet képviselésének működését lehetetlenné tették. És ez a nemzet jogait követeli. Minden ténykedése a törvényen alapszik. Vele szemben áll a hatalom a maga csendőreivel, katonáival és főispánjaival. Erőszakot erőszakra, jogtalanságot jogtalanságra halmaznak és azt mondják, hogy a nemzet erőszakoskodik. Ime a farkas és a bárány meséje. Hát már a jogos védelem is bűn?

Népjogok alkotmány nélkül! Fényes palota, melynek nincs alapja. A legkisebb rázkódattatás is romba dönti. Jól mondja Kuncz Ignác jeles tudósunk: „A legtökéletesebb abszolutizmus is csak egy szépen földiszított koporsó, melyben az önzés férgei jól érzik magukat, de a nemzet halott.“

p. e.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tizenhárom.

Midőn gyászos Arad mellett
Kidőlt tizenhárom cserfa
S eltemették egy nemzetnek
Könyvei közt örök sirba:
Azt hitték a gaz gyilkosok,
Kiirtottak minden szálat;
Azt hitték, hogy nem hajtának
Többé soha lombos ágat.

Csalódtak a rossz emberek,
Mert a csernek gyümölcse van
S ha a porba hullanak is,
Megragadnak ottan-ottan;
De hisz nem is porba hulltak,
Hanem be a magyar szívbe,
Ahonnan nincs kiirtani
Hatalma a pokolnak se!

Lám, erdő lett a sok magból,
Már a vihar se bír vele,
Zughat orkán, renghet a föld,
A menny követ szórhat bele;
Ha lenyesik ezer ágát,
Helyette egy milliót hajt,
Mert nem tudja felejtani
Azt a dicső tizenhármát! . . .

(Firtosváralja.)

József János.

— **Kossuth a választói jogért.** Kossuth Ferenc a „Budapest“-ben, a függetlenségi párt félhivatalos lapjában nagyfontosságú cikket irt a választói jog érdekében. Kossuth a többek közt ezeket mondja: „A helyzet felismerésében előttünk áll az a minden más tekintet domináló jelenség, hogy az uralkodó jogot ajánl a népnek; a népképviselőt elvén álló parlament tehát nem állhat ellent annak, hogy a nép megkapja az uralkodó által felajánlott jogot.“ A koalíciós pártok ténykedé-

sévei nemcsak nem ellentétes a választási reform eszméje, mely annyi honpolgárnak adna jogot, sőt még többnek is, mint a mennyit most joggal kecsegtet Kristóffy, hanem ellenkezőleg a nagy függetlenségi-párt elsősorban, úgy mint prekurzor s vele együtt a szövetséget pártok később e nagy kérdés megoldását sürgették, még pedig olyankor, a mikor e megoldás minden rázkódtatás nélkül lett volna keresztül vihető és nem vonta volna maga után azokat a konfliktusokat, amelyek most Magyarországot is, Ausztriát is alapjukban fogják megrázní. Még most is módjában állna a királynak az, hogy Magyarországon békés megoldást teremthessen és ha meggyőződött affelől, amit Perathoner bózeni polgármesternek mondott, hogy „az általános választójog behozatala föltétlenül szükséges és hogy ezt a mozgalmat most már semmi sem tarthatja föl“, akkor tegye lehetővé azt, hogy amit ő mint király föltétlenül szükségesnek tart, egy rendes, alkotmányos, a parlamenti többség támogatására számítható kormány valósítsa meg.“

— **Esküdtbírói elnök.** A marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke az 1906. évre a székelyudvarhelyi törvényszékhez esküdtbírói elnöknek Dr. Bodolla Gábor törvényszéki elnököt, elnök helyettesnek László Domokos törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Oroszhegy ébredése.** Oroszhegy nagyközség lelkes székelyei a napokban községi képviselőtestületi tagokat választottak. Ezalkalommal gyökeres rostálást ejtettek meg és kihullatták a gyászvitézeknek még a magvát is a képviselőtestületből. Tamás Ágoston községi bíró és Gagy György birtokos, kik a császári biztos beiktatásánál a nemzeti akarat ellenei voltak, szintén kiestek a képviselőtestületből. Jövőre pedig a törvényhatósági bizottság tagjai közül is kiküszöbölik őket a derék oroszhegyiek. Különben az egész vármegyében elhatározta a hazafias lakosság, hogy *ezután* sem községi előjárót, sem tanítót, sem más felfüggeszthető, áthelyezhető *egyént bizottsági tagnak nem választ*, mert azok — még ha akarnák sem tudják függetlenül képviselni a vármegyeházán az ő érdekeiket.

— **A vármegye a királynál.** Pécs város törvényhatósági bizottságától nagyfontosságú átirat érkezett Pest vármegyéhez. Az átirat kifejti, hogy a magyar vezényleti nyelvért folytatott küzdelemnek eddig azért nem volt sikere, mert a korona ezt a követelést nem tekintette az egész osztatlan nemzet követelésének. Ha azonban az ország összes törvényhatóságainak megbizottaiból alakult küldöttség jelenik meg az állam nyelvének a hadseregbe való behozatalára és hogy kifejtse azokat a nemzeti érdekeket, melyek a magyarságnak a hadseregben való térfoglalásához fűződnek, akkor lehetetlen, hogy a király elzárkózzék nem egy párt, vagy egy többség, hanem az egész ország ohajtását tevő kérelem teljesítése elől. Pécs város törvényhatósága Pestvármegyét kérte fel a mozgalom országos szervezésére. Ebből kifolyólag Fazekas Ágoston főjegyző a következő indítványt terjeszti Pest megye állandó választmánya elé: „Mondja ki a választ-

mány, hogy a magyar vezényszó-
nak és szolgálati nyelvnek, nemkülönben a magyar jelvényeknek a hadsereg magyar részeiben általános való behozatala által a hadsereg egységét a legcsekélyebb mértékben sem látván veszélyeztetettnek, ezt multhatatlanul teljesíthetőnek véli, miért is helyesnek tartja, ha ez ő felségétől az összes törvényhatóságok kiküldöttéből alakítandó küldöttség által átnyújtandó felirattal kérelmeztenek.

— **Nőegyesületi fellérestélyek.** A kik múlt szerdán a programm nélküli fellérestélyen megjelentek, igen kedélyesen szórakoztak a rögtönzött szép ének és fülbe csengő zene mellett, a mihez még társas játék is járult. A jövő szerdán is lesz összejövetel, a mikor a teastélyi elményei fognak szönyegre kerülni. A társadalmi érintkezés csak az ilyen estélyeken lehet meghitt és vidám, de aztán legyünk is ott mindnyájan!

— **Nincs szabadság, törvénytisztelek ebben a boldogtalan országban!** Így szólott Prónay Dezső baró a Royal-szállóban kibérelt magán lakásán, midőn oda belépett Szirmay rendőrkapitány 4 rendőrtiszttel, 3 detektívvel. Harminchat vármegye alispánja, főjegyzője volt Prónay bárónál, hogy megbeszéljék a további teendőket az országvezéreivel. A kapitány valami rendeletet kezdett felolvasni. Azonban Kapotsffy képviselő kirántotta kezéből és szeszegyerítte, szétszagatta a cédulát. Justh Gyula meg arcátlanáságnak mondotta a magánlakásba való tolakodást. Majd a kapitány azt magyarázta, hogy az értekezlet a rendőrségen nem volt bejelentve s parancsa van a feloszlásra. Prónay a kétségbeeséstől reszkelve kiáltott fel: — „Uraim, rettenetes pillanatok élünk. Nincs szabadság, törvénytisztelek ebben a boldogtalan országban. Mindörökké megszűnt. Forduljunk Istenhez... Imadkozunk valamennyien.“ A jelen voltak felállottak. Mindenki mélyen magába merülve imadkozott. Sokak szeméből könny csordult a bánattól, szomorúságtól. Ima után a kapitány mentegetőzött. Prónay baró a rendőrség ellen bűnvádi feljelentést tett. Ilyen jeleneteket provokálnak Fejérváry-Kristó közegei Budapestben előre láthatólag az egész országban. Magán lakásunkon sem lehetünk biztonságban; oda is ránk uszítják a vérebekeket, ha egyértelműleg nem sorakozunk a magyar szabadságot védő egyesült ellenzék lobogója mellé.

— **A székely akció Csikmegyében.** A kormány tapasztalva Csikmegyében a marhák elaprósodását, elhatározta, hogy átalakítás szempontjából, nagy marhát is szállít. Csikmegye azonban — hír szerint — tekintettel a nemzeti ellenállásra, kinyilatkoztatta, hogy megmarad az u. n. csiki buta mellett és semmi más „butát“ el nem fogad. E hírt lapunk zártáig nem erősítették meg.

— **Udvarhelyvármegyei Múzeum-Egyesület.** Az udvarhelyvármegyei Múzeum-Egyesület múlt vasárnap a vármegyeház kistermében Sándor Mózes alelnök elnökletével választmányi ülést tartott. A választmány tudomásul vette Hollai Arthur elnök lemondását s elismerését jegyzőkönyvileg fejezte ki, a Múzeum érdekében kifejtett munkásságáért. Molnár Károly igazgató beszámolt a Múzeum gyarapodásáról. Az utolsó ülés óta 39 értékes tárggyal gyarapodott a Múzeum. Ezek közt van báró Orbán Balázs díszmagyar ruhája, melyet 1862-ben a vármegye gyűlésén viselt és a Józsefstadban rabságot szenvedett Dáné Mózes munkája: egy divánpárna. E féle ereklye még sok van a megyében, melyeket az egyes családok kegyelettel őriznek, de a me-

lyeket a vármegyei Múzeum nem kevesebb kegyelettel megőrizne s talán biztosabban meg lennének őrve itt az elpusztulástól, mint jelenlegi birtokosaiknál. Sófalvi János értékes régi okmányokat adományozott a Múzeumnak. Molnár Károly igazgató Udvarhelymegye föld- és közzetani viszonyairól írt részben Udvarhelymegye Monographiájában megjelent munkájának kéziratát adományozta a Múzeumnak. Választmány megbízta a könyvtárnokot, hogy a könyvtárról betűrendes jegyzéket készítsen s bizottságot küldött ki, hogy a közönséget tájékoztató jegyzéket állítson össze azon tárgyakról, melyeket az egyesület szívesen elfogad megőrzés végett, sőt meg is vásárol. Végül Pálmay József titkár érdekes felolvasást tartott a régi székely pecsétéről s hat táblában időrend szerint gondosan és nagy szakértelemmel összeállította az általa gyűjtött anyagot.

— **A füstbe ment haladó-párt.** Az országos hírnévre törekedett Fejérváry-féle „Haladó-párt“ valóságos halódó-párttá változott. Most immár a megalakulástól is elállott ama 4 tag, aki hirtelen a „hatalom“ árnyékába húzódott. A megalakulást ő maga neveléségesnek tartják, mert hiszen csupán négyecskén vannak. Ez azonban — úgy látszik — csak bátorítja az „idevalósi“ tokányosokat. Tultesznek gazdájukon — lapot indítottak és legújabbban megalakították a császári biztos „bizottságát“ kilencen... Oh jó „Mit akarunk?“ Mondjátok meg „Mit tesszünk?“ — végig sirják az összes előjáróságokat, papokat, tanítókat, hogy szánakozó lelkeket fogjanak, akiket aztán maszlajukkal szánandókká tehetnek...

— **Szabad Lyceumok.** Az ipari munkások képzésére alakult bizottság a folyó téli időszakra is szervezte az ingyenes előadásokat, melynek sorozatát ma (vasárnap) d. u. 2 órakor nyitja meg a polgári önképző-egylet nagytermében. Az első előadást Burger Arthur főgimnáziumi tanár fogja tartani. Felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét ezen előadásokra.

— **A vezérő - bizottság ülése.** A szövetséget ellenzék vezérő-bizottsága holnap d. u. 5 órakor a Lukács-fürdőben — ahol Kossuth Ferenc elnök jelenleg gyógykezelés végett tartózkodik — ülést tart.

— **A megvásárolt sajtó ellen.** Egyik fővárosi újságban jelent meg az alábbi nyilatkozat, mely pompásan talál nálunk is a megfizetett sajtóra. Hogy védekezni kell, a napnál világosabb. Végre mégis a közönség az ur, nem a darabont kormány. A közönség tud védekezni a legkártekonnyabb rovarok ellen is. A verebet kövel dobják el a buzatárláról, a tejes kukoricára ehhez vad disznókra lövöldözni szoktak, van ellenszér a hamuféreg, a poloska, bolha, a bórőke gyökerező állatok ellen, bizonyára a támadásokat és támadókat is lehet lehetetlenné tenni. Csikvármegyében a főispánnal nem fognak kezét. Egy alföldi városban az átvedlett szerkesztőt a közgyűlési teremből kiakolbolították. Szóval az ethnografiai viszonyok szerint más más módon járnak el az emberek. A fővárosi kommentár és a nyilatkozat így szól:

A kormány megvásárolt sajtója megakarja szolgálni becsstelen kenyerét. Nincs az a méltatlan rágalom, gyanúsítás, piszkolódás, amit rá ne szórának a nemzet szeretett vezéreire és harcosaira. Velük polémiába bocsátkozni egyrészt hiábavaló, mert hiszen a megfizetett meggyőződést kapacitálni nem lehet, másrészt un-

dorító, mert a ki szennyel érintkezik, kiteszi magát annak, *hogy ragad rá valami belőle.* Ezt a felfogást tükrözti vissza az a távirat is, melyet nemzeti ügyünk egyik előkelő harcosa, *Teleki Arvéd* gróf tett most közzé:

Idegen zsoldban álló bérencek ellen való szent nemzeti harcunkban az ellenséges lapok méltatlan szitkokat szórnak vezéreinkre és katonáinkra. Ezekre való reflektálással csak magunkat becsstelenítünk meg. Találókba választ nem adhatunk, mintha méltósággal és megvetéssel ignoráljuk erőlködéseiket.

Teleki Arvéd gróf.

— **Köszönet nyilvánítás.** A helybeli csizmadia ipartársulat közelebből tartott és igen jól sikerült táncestélyen felülfizettek: Gotthárd János polgármester, Persián János 8—8 K, Szében Antal 6 K, Vajda Ferenc, Zakariás Antal, Gáspár Ferenc, Sterba Ödön, Szentpétery Gergely, Sloszer Vilmos 3—3 K, ifj. Bálint György, gyergyai Gircsis Béla 2—2 K, Sigmond József és Szabados Ferenc 1—1 K. Fogadják a rendezőség szíves köszönetét.

— **Erőszak mindenütt.** Komáromban Endes csendőrszázados a közgyűlés folyama alatt — belépett a terembe és harsány hangon felszólította a jelenlevő bizottsági tagokat, hogy azonnal hagyják el a közgyűlési termet, mert különben karhatalommal üríti azt ki. Az ellenzék a Kossuth-nóta feléges hangjai mellett vonult ki. Csendőrök, rendőrök, törvénytelen erőszak dolgozik a darabont-kormány fektelen tobzódása mellett széles e hazában. Gyönyörű állapotok!... Szépen iktadják be Kristó szállitmányait... Kristó szolgál pedig a bizottsági tagokat: „Utonállók, majd meg tanítalak benneteket!“ — Így fenyegetik. A bécsi kirendeltségnek minden ténye ilyen; gyalázatos jogtiprással akarják letörni a nemzet legszenvedőbb ügyét. Aki magyar és szereti ezt a vérrel aztatott földet, hazafias érzelmeire hallgat s nem adja bérbe önértéket a császári lakájoknak. Bizunk a derék székelység becsületes részében, amely soha sem volt és nem is lehet nemzetközi bérenc, hontalan bitang. Hiába terelgeti polgárságunkat Ugron János császári biztos és pribék hada mezes-mázos szavakkal; ha örök üdvösséget ígér nekik, akkor is meglátják rajta azt a szörnyszülött kétféjú madarat, mely sas névre hallgat...

— **Új képviselőtestületi tagok.** Oroszhegy nagyközségben a minap Pal Tamás Marton, Péter István (diafalvi), Szász Dénes, Tamás György István, Vass József (felső) a képviselőtestület rendes tagjainak választottak.

— **Két dudás egy csárdában.** Az „Udvarhelyi Híradó“ — mint a haladókör lapjában olvassuk — újabban ismét fordított egyet köpönyegén... most már nem „független“ lap, hanem „alkotmánypárti“. Ezt el kell hinnünk már csak azért is, mert hiszen a haladókör új lapja együtt készül az „Udvarhelyi Híradó“-val, tehát ennek szerkesztője tudta és beleegyezésével történhetett ez az enunuciáció... Az új lap pedig azt bizonyítja, hogy a kormány törvényes és az alkotmány nincs veszélyben, akkor ebből önként következik, hogy az „Udvarhelyi Híradó“ is a *Fejérváry-kormány szolgálatába szegődött.* Mi azonban ezt a fordulatot már kissé előbb jóslottuk meg. Jóslatunk beteljesedett és most a haladópártiak is igazolják ezt. Ezután az egyik lap kedden, a másik vasárnap fogja a kormány által megrendelt nótákat dudálni... Látszólag ugyan harag-

szanak egymásra, de ez csak a lát-szat kedvéért van, mert igen jól megférnek egymás mellett... egytől esznek, egy nótát fujnak — két dudával... Csak aztán legyen aki hallgassa azokat a hamis hangu nótákat...

— **Vivás.** Kérem az urakat, kik a f. hóban megkezdődő vívótanfolyamon résztvenni, illetőleg a vívótársaságba belépni ohajtanak, sziveskedjenek f. hó 16-án szerdán este 6—8 óra között a főreáliskola tornatermében megjelenni, hogy az órákat megállapíthassuk és a tanfolyamot elkezdhessem. Tisztelettel Dobó Zoltán. okl. áll. főreálisk. tornatan. és vívómester.

— **Rajzcsetek.** író és rajzeszközök legnagyobb választékban, olcsó szabott árak mellett: Betegh Pál és Társa könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— **Gondos anyák figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé tesszük. Az angol gyermekhalandóság azért sokkal alacsonyabb, mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordítatik s nincs család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztanak a csukamájolajat, mert e szer az, mely óriási nagy táperezénél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szívesen vették be e szert, de mióta a Zoltán-fele csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

Újabb 10% az Udvarhely-megyei Tanitók Otthona javára. Vármegyénk tanító-köreiben eléggé ismeretes immár azon körülmény, hogy a Betegh Pál és Társa könyvnyomtató és könyvkötő intézet fenállása óta mily odaadó buzgalommal karolta föl a tanító-ság közérdekű ügyeit. Az Udvarhelymegyei Tanitók Otthona is olyan nagy-szabású eszme, amelynek megvalósítása minden egyes tanítónak legfőbb ohajtását kell, hogy képezze. Ezt tartva szemelőtt a Betegh Pál és Társa könyvnyomtató és könyvkötő intézet, mint első siet letenni a Tanitók Otthona alapkövét. Elhatározta és Szász Ferenc tanító-egyesületi elnökkel írásban is közölte a nevezett intézet, hogy az e célra már följánlott és szerződésileg is biztosított 10%-on felül a most munkában levő új tananyag-beosztás és órarendek bevételeiből is ugyancsak 10 százalékot adományoz az Udvarhelymegyei Tanitók Otthona javára.

— **Kiadói üzlet.** A haladópart helyi oszlopos tagja Konez, úgy mondják szereti a «konec». Futott életében minden «konec» után, de haladni nem igen haladt. Most, a mikor a «Székely Ujság» kiadásával egy «haladó» üzletre nyílt kilátás — ettől nagy «konec» várt Konez. A haladó bizottság igen szereti Konezt, de úgy látszik még jobban a «konec». — A kiadást nem engedte át egyedül Konez-nak, hanem megtartotta magának. Az új haladó lap kiadását tehát az egész bizottság eszközli. Igazán nem szép tőlük, hogy a «konec» felett összevesztek Konez-csal.

— **A budapesti áru és értéktőzsde köréből.** Felhívás. A tíz évig tartott üzlettelenség folytán felgyülemlett agyon természetes következetesség-

gel keresi a gyümölcsöző elhelyezést és miután a küszöbön álló közgazdasági átalakulás és a nemzeti befektetések a magyar értékek ár-emelkedését okvetlenül maguk után fogják vonni, *Brünnauer és Theim* törv. bejegyzett jogosított tőzsdéigynöki cég (Budapest, V. Akadémia u. 6) közzé teszi, hogy ezen tőzsdén a hozzá érkezendő megbízások alapján, a kereskedelmi törvény, valamint a tőzsdeszabályzatoknak szigorú betartása mellett és kivétel nélkül csakis föltétlenül szolid ügyleteket, hajlandó közvetíteni. 286. 3

— **A székely kereskedelmi és iparkamara** e hó 6-án d. u. 3 órakor teljes ülést tart hivatalos helyiségében Marosvásárhelyt.

— **Kritika Fejérváryékról.** A «Nap» című ujság írja: A Fejérváry-kormány szereti szelid híradásokkal úgy tüntetni fel a dolgot, mintha *Wekerle* egy neveten volna vele, sőt nemrégiben még azt a hirt is szélnek eresztette, hogy a közigazgatási bíró-ság elnöke paktálna vele. Az Országos Kaszinó mostani Rudnay-ellenes akciójánál megkérdezték — mint ezt kaszinótagok beszélnek — *Wekerle* Sándor véleményét is, mert ő a kaszinó elnökgazgatója s ő fog elnökölteni a döntő választmányi gyűlésen. — A vármegyházbeli eljárás mindenestre *ripők* eljárás, — mondotta *Wekerle*. — Annál is inkább, mert biztos tudomásom van róla, hogy az *udvar részéről enged-ményeket* helyeztek már kilátásba, de Fejérváryék mag akarták mutatni, hogy így is lehet rendet csinálni. Tehát az *udvar* is belátja az egyesült ellenzék jogos álláspontját. Csupán Fejérváry-Kristó megfizetett szenny-sajtója ugat a nemzet vezetőire s hirdeti kenyéradó gazdáinak hitvány eljárásait helyesnek.

— **Párisi asztal városunkban.** A kereskedők, iparosok és vállalkozók világát a reklámnak új csodaszerűen meglepő módjával ajándékozta meg a francia leleményesség. Általánosan tudott és elismert dolog ma már a reklám jelentősége a kereskedőre, iparosra és vállalkozóra egyaránt. A reklám az üzlet híressé válásának eszköze, az a csatorna, melyen a jövedelem folyik be s melyet így mindig nyitva tartani és szélesbíteni kell. Egy-egy új reklám találmánynak tehát óriási fontossága van. E téren most az egész világ figyelmét magára vonta a párisi asztal, amely a reklamirozásnak a legegyszerűbb, legáltalánosabb és legbilincselőbb módja. A párisi asztal egy francia nagyvállalkozó cég tulajdona s a világ minden államában szabadalmazva van. Ezeknek az asztaloknak a bevezetése világ-szerte most van folyamatban és rövid idő múlva városunkban is általános kereskedelmi és ipari utmutató lesz, mintegy művészi katalógusa a legjobb, legdivatosabb üzleteknek és ipari műhelyeknek, amely első sorban az idegenek figyelmét fogja magára vonni. Az alakja csaknem olyan, mint a kávéházi asztaloké, itt a márvány helyett fénylő üveg lap van. Az üveg lap alatt cégek hirdetései olvashatók színes képek keretében. Az asztal mindamellett rendes használatra van szánva, remek és elmés kivitelem bármely helyiségnek a dícséretére válik. Kávéházakban, borbély-üzletekben, vasuti várótermekben és minden forgalmasabb helyen lehet látni. Ezen asztalok rövid idő múlva városunkban is láthatók lesznek minden nyilvános helyen, telve az itteni kereskedő cégek hirdetéseivel. Amint most értesülünk a vállalat magyarországi megbízottja Kellert Róbert városunkba érkezik a

reklámasztalokhoz elhelyezendő hirdetési bérletek összegyűjtése céljából és a jelentkező érdeklődőknek szívesen szolgál bármilyen felvilágosítással.

— **A közönség figyelmébe** ajánljuk, hogy a karácsoni bevásárlások eszközlése előtt olvassa el Szenkovits János utóda hirdetését.

LEGUJABB.

Az egyesült ellenzék győzelme.

Magán uton érkezett biztos értesülésünk szerint a király az egyesült ellenzék vezéreivel tárgyal. A Fejérváry-kormány bukása befejezett dolog a király nem fogadta el Fejérváryék abszolutisztikus tervét, hogy az országgyűlés összehívása nélkül tovább is garázdálkodjanak s ezzel a nemzetet végveszélybe döntsék.

EGYHÁZI ÉLET.

Székelyudvarhelyi ev. ref. egyház ma, dec. 3-án d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium tornacsarnokában tartja első egyházi estélyét, melyre az érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. Az estély érdekes műsora a következő: 1. A gyülekezet éneke: Te benned bízunk. 2. vers. 3. Elnöki megnyitó. 4. Szaval: Lányi Rózsa. 5. Az egyház szociális feladata címen felolvasást tart: Vajda Ferenc ref. pap. 6. Ima „Bánk-bán”-ból. Zenekisérettel énekl: Losdorfer Emilia. 7. Szaval: Hegyi Sándor VII. g. o. tanuló 8. Zárszó. 9. Ének: Áld meg ur Isten, a te népedet. Belépés ingyenes, kegyes adományok az értekezlet céljaira szívesen fogadtatnak. Az estélyt Holstein Simonné és Losdorfer Emilia rendezik. Székelyudvarhely, 1905. dec. 2. Az elnökség.

KÖZGAZDASÁG.

Szövetkezetek.

Az erdélyrészi kereskedőknek folyó év nyarán városunkban megtartott tanácskozásait végig hallgattam, sok üdvös és megvalósítást váró eszme mellett, volt egy felolvasás, melynek éle egyenesen a fogyasztási szövetkezetek ellen irányult.

Észrevételemet már akkor közöltem az ügy igen tisztelt előadójával s egyben teljesen egyetértettünk, abban, t. i. hogy ott, hol tisztességes verseny van, a fogyasztási szövetkezeteknek létjogosultsága nincs.

Miután pedig ez azon ütközőpont, melyre egyáltalán nincs biztosítékunk, (tisztélet a kiváló és szolid üzletgyéneknek) a létfenntartás ösztöne parancsolja, hogy azok, kik anyagi téren csak fogyasztók vagyunk, saját érdekünkön gondoskodjunk.

A székelység is végre megértette a kor intő szavát, egyesülésben, szövetkezésben gyűjti az erőt arra nézve, hogy az élet küzdelmeiben a versenyt fölvehesse.

Azok a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, melyek tagjaik érdekét és a szolid üzletet tartják szem előtt: a községek polgárainak nemcsak jólétű, de egyben tanító-mesterei is. Mert míg egyfelől a tisztességtelen versenynek nemcsak utját szegik, de azt lehetetlenné is teszik, addig másfelől tagjaikat takarékoságra, okszerű gazdálkodásra serkentik.

A szövetkezetek szép száma me-

gyénkben ismét szaporodott egygyel és pedig a kobátfalvi tejszövetkezettel. Boldog az a vidék, melynek oly áldozatkész, ágilis, egész emberei vannak, mint Deák Miklós szentmihályi unitárius lelkész és méltó társai.

Ezek megalapították az alsó-siménfalvi községi hitelszövetkezetet, mely hivatva van e vidék munkás, derék lakóit az uzsora-kölcsön polyp-karjaiból kiragadni s általa visszaadni székely véreinket önmaguknak. Ugy itt, mint Tordátfalván, Kobátfalván, Bencédben fogyasztási és értékesítő szövetkezeteket létesítettek, hol a kisgazda produktumait a piaci árak árszabása szerint értékesítheti és most befejezték alkotásukat a tejszövetkezettel, melynek hatásáról csak annak van fogalma, ki a városok közvetlen közelében levő községek életét megfigyelte.

Megfigyeltem Nagyszeben környékét, meg a kolozsvári úgynevezett „hóstatájakat”, meg Szatmár, Debreczen, Kassa és Budapest környékét és hat év óta látom városunk szállítóit: Bethlenfalvát, Boldogfalvát, Bikafalvát, Árvát-Patakfalvát s részben még Kénost is, miből azt a tapasztalatot nyertem, hogy a tej és kertigazdaság föltétlenül jó létet teremtenek ott, hol annak föltételei megvannak.

Mintha hallanám azon ellenészrevételt, hogy ezekben a községekben az anyagi jólét nem áll azon fokon, mint én hiszem. Lehet. Ezt azonban annak tulajdonítom, hogy a város közelsége úgy az izlésre, mint igényre fokozólag hatván, lakói az eredeti székely egyszerűségből kezdenek kivetkőzni és kezdik a városi polgárt utánozni.

A várostól távol eső községek eddig ki voltak zárva a kereskedelmi forgalomból. Egyes cikkeiket értékesíteni alig tudták, már pedig hogy ez a körülmény az egyes termelők érdekeire minő befolyással van, azt az elmondottakon kívül fényesen igazolja a kobátfalvi tejszövetkezet.

Megalakult. Gépekkel ellátott, vagy önmaga szerezte azokat — nem tudom.

Szerződést kötött egy budapesti kereskedői céggel az összes terményére és pedig vajra és sajtra. A vajnak kilogrammját helyben adja 2 K 20 fillérért és ha hetenkint csak 20 l. grammot termel évenként csak vajból 2112 koronája van. Ennél azonban sokkal többet termelhet s azonfelül a sajta és lefölözött teje, melynek literét 4 fillérrel a szegényebb néposztálynak értékesíti s ezzel azt is olcsó, de tisztességes táplálékhoz juttatja — mondhatjuk, hogy a legkisebb számításal évi 5000 korona forgalmat eszközöl, melynek nagyságáról csak az bir fogalommal, ki számba veszi, hogy az egész községnek adója ezt az összeget alig haladja meg. Igaz, hogy ez nem tiszta haszon, mivel a tej literiért 16 fillért fizet, úgy de ezáltal elérte azt, hogy a várostól lávol fekvő községek lakói is értékesíthetik azon csekély javaikat, melyek föltétlenül rendelkeznek és így a szövetkezet jólétet, áldást áraszt a községekre.

Akarom hinni, hogy a példa eré-

lyes cselekvésre inti gazdaköreinket s ha nem is minden község, — mert az előadottakból láthatólag a várossal szomszédos községek erre nincsenek reáutalva — de a távolabb eső községek, ha nem is mind, de 2—3 egyesülve, megteremtik ezt a szövetkezetet és így társadalmi uton, minden gyámkodás nélkül halad fajunk is az anyagi jólét útján előre!

Ezek előre bocsátása után önként fölmerül most már az a kérdés, hogy népünk ily arányu haladásából nekünk, városi fogyasztóknak van-e hát valami hasznunk?

Nincs.

Szeszgyárosaink évenként itt helyben is pár száz darab vágó-marhát hizlalnak. Kapunk-e ebből vágóhidunkra csak egyetlen darabot is?

Nem.

A tejszövetkezetek igazán fölséges produktumait a tőlünk 15 kilométernyi telepről a vasut 648 kilométernyire szállítva, vágó állataink Bécsre s annak közvetítésével Berlinre táplálják. Miért? Mert koldusok vagyunk s nem tudnók megfizetni? Megfizetjük szegénységünkben is a hus kilóját 1 korona 4 fillérrel s kapunk ezért a pénzért annyi húst, hogy azt egy két tagu család asztalára sem igen tehetjük föl, mert annak nagy része csont, bőr és faggyú és még hozzá mily minőség?

A sulymennyiségből, melyért 1 korona 4 fillért adunk, asztalunkra alig kerül fél kilo és így ha Budapesten, Bécsben vagy Berlinben 2 koronát vagy 2 korona 40 fillért fizetnek azon sulymennyiségért, mi ezekhez a fogyasztókhoz — viszonyítva az áru minőségét és árát, t. i. amit kapunk és adunk — nem koldusok, de Krözusok vagyunk!

Többször hangoztattam úgy a helyi lapokban, mint magán körben, hogy teremtsük meg a fogyasztási egyesületet, hisz „egyesülésben van az erő”. A föld mozog, körülöttünk minden teremtetett lényben az életfentartási ösztön működik, hát csak mi nézzük tétlenül e nagyszerű tünetet?!

Biztosítani kell, hogy a tejszövetkezetek ezen igazán elsőrangú produktumai szükségletünk határáig közöttünk nyerjenek elhelyezést, hogy ugyanazon pénzért végre a kultúra haladásának gyümölcsét mi is élvezzük. Nemkülönben husszükségeink kielégítését minőségben és árban végre szabályozzuk magunk, hisz a mai állapotok gyaroltságunk és nemtörődömségünknek fényes bizonyítékai.

Szemünkbe nevet az idegen, ki Budapesten a kobátfalvi pompás tea-vajat kapja asztalára, míg itt Udvarhelyen élvezhetetlen termékekkel traktáljuk.

Hiszem, hogy sorsosaim állításom szükséges voltáról meggyőződve, az egyesülést siettetni fogják, mivel a 12-ik óra valóban bekövetkezett.

Mátéffy Domokos.

TANÜGY.

Módszeres szépírási írkák.

A székelyudvarhelyi községi tanítók által a népiskolák használatára szerkesztett «módszeres szépírási írkák» hét féle változatban Betegh Pál és Társa kiadásában Székely-

udvarhelyen megjelentek. Midőn ezen körülményt tudomásukra hoztuk, legyen szabad felkérnünk tanítóúrassainkat arra, hogy ezen írkákat iskoláikba használatra bevezetni sziveskedjenek.

Az Udvarhelymegyei Tanítók együttes közgyűlése ezen írkákat a szépírási fokozatos s így módszertani és eredményes tanítására egyhangulag alkalmasnak nyilvánította.

Az összes írkák teljesen fa és ásványi részekből mentes, igen finom, első minőségű irkapirosból készültek s így a 2 filléres írkák jóság tekintetében felülmúlják az eddigi megjelent összes hasonló áru írkákat. A 4 filléres írkák pedig több levéllel és nehezebb papírból vannak előállítva.

Az írkák használatára nézve megjegyezzük, hogy az 1. számú írkák, minthogy a kis gyermek keze a szabadabb és nagyobb terjedelmű vonalközökben való mozgást kívánja, az első osztály számára vannak szerkesztve.

Egy esztendő leforgása alatt a tanulók bizonyos ügyességet és szépírási készséget sajátítanak el s így a II. osztály számára a kisebb vonalközü 2. számú füzetek használandók, míg a III—IV. osztály számára a szokásos nagyságú vonalközökkel ellátott 3. számú füzetek.

A szépírásnak ezen írkákban való gyakorlása után, míg a közéletben használni szokott rendes betűnagyságú írásra, azaz az egyvonalu írkák használatára átmennének növendékeink, elkerülhetetlenül szükséges, hogy áthidalás és megfelelő átmenetképpen a IV. osztálynak karácson után, az V—VI. osztálylál pedig év elejétől irassunk a 4-ik számú írkába, melyeknek vonalközei éppen megfelelnek az egy vonalu írkába való írás betű nagyságának. Köztapasztalás, hogy ezen átmeneti írkák használata nélkül, a növendékek nehezen tanulják az egyes vonalon való írást, mert egy részük rendszerint igen nagy, a más része pedig igen kis betűket ír, míg ezek előleges használatával a rendes illetve 3—5 mm.-es betűket könnyen fogják folytatólágosan írni az egyes vonalon ép úgy, mint szükség szerint a sorvezetőn is. Hogy ezen 4. sz. írkákat mennyi ideig használják a tanulók, annak megítélése a tanítóktól függ, legkevesebb azonban 4—5 ilyen írkát minden tanulóknak rendszeres, figyelmes írással be kell írnia, hogy előkészülhessen a közéleti írás gyakorlására.

Az 5-ik számú egyvonalas írkákat a IV—VI. oszt. és az ismétlő iskolások használják még pedig a szépírási gyakorlásán kívül többféle pld. nyelvtani, vagy fogalmazási stb. célra.

A kockázott 6. számú füzet mindenik osztályban az írásbeli számolás céljaira lett szerkesztve. A vonalzás-nélküli s így egészen tiszta lapu 7-ik számú füzetet használják a III. osztálytól felfelé, növendékek földrajzi rajz, illetve térkép szerkesztésére, vagy sorvezetőn való írásra stb. A középiskolai tanulók részére az említett füzetek közül a legmegfelelőbbek választandók ki.

Ezen írkák segítségével könnyen nélkülözhetjük a palatáblát, mert az 1. számú írka nagy közeiben a fejelemzetlen kezű kezdőgyermek, szabadabban mozogva írhatja az írás előgyakorlatait, a 6. sz. írka kockái közé pedig rajzolják a golyókat, kockákat, pontokat és írják a számjegyeket, a tiszta lapu írkákat pedig rajzolgatás céljára adjuk kezükbe.

Igen ajánlatos, hogy intézkedés történjék a gyermekeknek írószerekkel és füzetekkel való ingyenes ellátásáról, így soha fennakadás a tanulásban nem lesz. Ha ezek költségét a fenntartó testület nem fedezheti, még társadalmi uton is elő kell a szükséges összeget teremteni, mert aki ebben fárad, a maga könnyebb-ségére tesz és a tanuló sereg igen nagy hasznára munkálkodik. Tények bizonyítják ezen ajánlatunkat, melyet nem tudunk ezen írkák használati

utasításának kibocsátása alkalmával elhallgatni.

A hétéle füzet rendeltetését így röviden ismertetve, tájékozásul megjegyezzük, hogy a kiadó cég köteles az Önök kereskedőiknek 20 százalék, a kiadótól vásárló tanítónak a szegény tanulók javára 10 százalék és az Udvarhelymegyei Tanítók Otthona javára szintén 10 százalék kedvezményt adni.

Egyben felkérjük kartársainkat, sziveskedjenek ezen írkák használata alkalmával az észlelhető tapasztalataikat Gyerkes Mihály főtítkárukkal, ki ezen írkáknak éppen egyik szerkesztője, közölni, hogy egy újabb kiadás alkalmával az esetleges hiányokat pótolni s így a fokozatos haladással való írástanításhoz, mindnyájunk által a legjobbnak ismert írkákat bocsáthassuk tovább is rendelkezésre.

Mely után őszinte kartársi üdvözléssel vagyunk,

Székelyudvarhely, 1905. nov. 22.

az Udvarhelymegyei Tanító-egylet nevében:

Szász Ferenc, Gyerkes Mihály,
elnök. főtítkár,

2644—1905. szám.

Udvarhelyvármegye összes tanítóinak!

Az Udvarhelyvm. tanító-egyesület f. évi közgyűlése által elfogadott módszeres írási füzetek Betegh Pál és Társa kiadásában elkészültek s közhasználatra rendelkezésre állanak.

Az írkák kiválóan alkalmasak arra, hogy a megfelelő vezetés mellett, a fokozatos haladást biztosítsák. Kiállításuk mintaszerű; áruk igen jutányos. Az írkák tehát önmagukért is pártolást érdemelnek. E vármegye tanítói részéről azonban különös figyelemre és pártolásra érdemesek abból az okból is, mert a jövődelmüknek 10 százaléka az „Udvarhelyvármegyei tanítók otthona” alapja javára fordítatik. E vármegye néptanítói tehát saját osztályuk iránt való kötelességet is teljesítenek, midőn ezen írkákat a vezetésükre bízott iskolákba bevezetik.

Ebben a meggyőződésben jóindulatu figyelmükbe ajánlom ezeket az írkákat.

Meg kell jegyeznem, hogy a tanítók ezen írkákat nem erőszakolhatják, csak mint teljesen versenyképes, a forgalomban levőknél jutányosabbakat ajánlhatják a gyermekeknek.

Ember János,
kir. tanfelügyelő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tanítónak. A közölt súlyos adatokat megkaptuk és egyelőre a többiekhez el-tettük. Nagyon örvendünk, hogy önök nekünk adnak igazat és semmi tekintetben nem azonosítják magukat Gy. kollégáikkal, aki valóban „sokat akar, mint a szarka”. Egészen nyugodtak lehetnek, hogy mi az igazi hazafias érzésű tanítókat nagyra becsüljük s közérdekű munkálkodásukban ezután is bármikor teljes odaadással támogatjuk. Szívélyes üdvözlét!

Prímipillus. Az ilyen cikk után — engedjen meg — a „viszontlátást” nem óhajtjuk. Inkább soha se lássuk.

Aggódó szülő. Múltánvoljuk aggodalmát. Adatait felhasználjuk. Előbb azonban reméljük, hogy az intéző körök megmozdulnak és most már teljes szigorral rászorítják köteles teendőire azt a „politikus” urat. Ha ez rövid idő alatt be nem követ-

kezik, a felügyeletre hivatottakat nyilvánosan is rászorítjuk hivatásuk teljesítésére. Tehát addig szíves türelmét kérjük.

Politikai felelős szerkesztő:

Dr Hinlöder Fels Ákos.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujság-kiadó intézete.

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1905. évi október hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u.—Nagyvárad— Predeal	Szv.	Gyv.
I-III.	I-III.	Állomások	I-III.	I-III.
900	915	i Budapest k. p. u.	é ^A	710 750
1152	1119	i Szolnok	é	322 532
1206	1132	é Szajol	i	304 519
144	1249	é Püspökladány	i	119 403
344	211	é Nagyvárad	i	1109 238
410	218	i Nagyvárad	é	1037 232
834	533	é Kolozsvár	i	605 1110
	915	é Deés	i	340
	305	i „	é	
854	611	i Kolozsvár	é	521 1050
1016	726	é Aranyos-Gyeres	i	348 930
1044	750	é Székely-Kocsárd	i	307 900
453	1025	é Marosvásárhely	i	1225 538
588	526	i „	é	537 1128
1149	832	é Tövis	i	157 812
402		é Arad	i	685
704		i „	é	850
1258	904	é Küktőlőszög	i	1248 735
818		é Sóvárad	i	150
	355	i „	é	859
157	943	é Kis Kapus	i	1141 656
358	1257	é Nagy-Szeben	i	731 445
1120	731	i „	é	1257 915
213	947	i Kis-Kapus	é	1109 650
340	1053	é Segesvár	i	948 549
613	133	é Székelyudvarhely	i	705 305
347	1100	i Segesvár	é	922 542
750	209	é Brassó	i	532 245
106	652	é Kézdi-Vásárhely	i	Tv. 1016
306		é Gyimes	szsz.	445
	219	i Brassó	é	728 218
	331	é Predeal	i	612 112
	910	é Bukarest	i	805

Az eláruhított számok éjjeli időt jelentenek.
Az i — indulás; é — érkezés.

997—905. vh. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak V. 708/1—1905. plg. számú végzése által segesvári Teutsch B. József cégnek, képviselve Dr Soó Rezső ügyvéd által, székelyudvarhelyi Szabó Ferenc mézárós ellen 630 K 22 fillér tőkéből még hátraléki 30 K 22 fillér tőke, kamatok és költségek iránti ügyben, alperesnél Székelyudvarhelyen összesen 1010 koronára becsült következő javai, u. m.: két drb tehén fehér szőrűek, fehér-feketés szarvuak, két drb tehén fehér szőrű és szarvuak, 2 drb 3 éves üsző tinó fehér szőrű és szarvuak, két tehén kékes szőrűek, buta szarvuak és két drb tehén fehér szőrűek és szarvuak, ezen ingók Székelyudvarhelyen, alperes Szabó Ferenc majorja helyiségében 1905. december hó 13-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek át fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívatnak mindazok kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Székelyudvarhelyt 1905 nov. 19.

BIRÓ SÁNDOR s. k.
kir. végrehajtó.